

Jelentés

A Hansági Ferenc Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Szakiskola és
Szakközépiskolában
2009. március 28-án, április 3-án, 9-én lezajlott
szakmai ellenőrzésről

Készítette:

Budainé Gulyás Gabriella
tanügyigazgatási szakértő
igazolvány száma: 005736-02

A szakmai ellenőrzést az oktatási és kulturális miniszter rendelte el a 2008/2009. tanév rendjéről szóló 17/2008. (V.9.) OKM rendeletben az alábbiak szerint:

„2009. március 1. és május 31. között szakmai ellenőrzés keretében kell megvizsgálni a szakiskola 9-10. évfolyamán a gyakorlati oktatás és a szakmai alapozó elméleti oktatás tantárgyainak, a szakközépiskola 9-11. évfolyamain a szakmai orientáció és a szakmacsoportos alapozás elméleti tantárgyainak valamint a közismereti tantárgyaknak az oktatási folyamatba való beépülését.”

A vizsgálat 2009. március 28-án, április 3-én, 9-én helyszíni ellenőrzés keretében történt. Az intézményi dokumentumok (Alapító okirat, Pedagógiai program, haladási naplók, törzslapok, tantárgyfelosztás) áttekintése és az igazgatóval folytatott beszélgetés, interjú alapján az ellenőrzés tapasztalatai az alábbiak.

„A pedagógus hit kettőt tételez fel: hogy az emberek (az eddiginél különbbé) nevelhetők, s hogy (az eddiginél többre) taníthatók.” Így szól Németh Lászlótól származó mottójuk, mely mellett elkötelezte magát az iskola vezetése és nevelőtestülete. 1991-ben alapított, fiatalnak mondható iskola, 480 diák második otthona. (Működési engedélyének száma: 807-28/1991) Alapítója és fenntartója a Hansági Ferenc Oktatási Alapítvány, amely neves vendéglátó szakemberek azon szándékából jött létre, hogy a vendéglátás szakember utánpótlásáról magas színvonalon gondoskodjanak. Pedagógiai programjukban a szakma iránti elkötelezettség kialakítását, alkalmazható tudás átadását, az önállóan és csoportban való dolgozás megtanítását, a be- és elfogadó magatartás fejlesztését, a norma követő, szocializáló személyiségfejlesztést és a környezettudatosság átörökítését tűzték zászlajukra.

Tartalom

1. A központi szabályozás megjelenése a helyi dokumentumokban
  1. 1 Az intézmény neve, OM-azonosítója
  1. 2 Alapító okirat
  1. 3 Pedagógiai program
  1. 4 Helyi tanterv
2. A helyi szabályozás megvalósulása a gyakorlatban
  2. 1 Szakmacsoportos alapozás
  2. 2 Érettségire való felkészítés

- 2. 3 Specialitások
- 2. 4 Szakmai képzés
- 3. Az intézmény eredményessége a vizsgált területeken
  - 3. 1 Tanulmányok alatti eredmények
  - 3. 2 Érettségi eredmények, arányok
  - 3. 3 Kompetenciamérési eredmények
  - 3. 4 Versenyeredmények
- 4. A szakképzés előkészítésének minősége
  - 4. 1 A szakmacsoportos alapozó tantárgy helye a választott érettségi tantárgyak között
  - 4. 2 Beszámítási gyakorlat
  - 4. 3 A tanulók nyomon követése
- 5. Összefoglalás

A központi szabályozás megjelenése a helyi dokumentumokban

Az intézmény neve: Hansági Ferenc Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Szakiskola és Szakközépiskola. OM-azonosítója: 029796. Az elnevezés megfelelően informatív: Tartalmazza a törvény által előírt képzési típus szerinti besorolást (szakközépiskola, szakiskola) és a szakmacsoportot (vendéglátás-idegenforgalom). Információkban rendkívül gazdag honlapjukról tájékozódhat az érdeklődő hivatalos iskolai dokumentumaikon kívül az iskolában zajló programokról, elért eredményeikről (kompetenciamérés, versenyek, nyomon követés) vizsgakövetelményekről, a diákokat segítő tanulási segédanyagokról. Különlegesnek, ötletesnek értékelhető, hogy egy videofilm elindításával képekből és szövegből ismerhetjük meg részletesen az iskolát. Hatékony beiskolázási módszer lehet.

A dokumentumaikról általában elmondható, hogy rendezettek, jól strukturáltak és folyamatos „karbantartásban” van részük. Az intézmény egy feladatellátási helyen végzi tevékenységét. Az alapító okirat legutóbbi módosítása 2008. 06. 05-én történt, ami a KIR-ben is megjelenik (7/2008/06.05./ kuratóriumi határozat). Az alapító okiratban az iskola többcélú összetett (szakközép-, szakiskola) közoktatási intézményként aposztrofálja magát. Maradéktalanul felsorolja a képzési szakaszokat és típusokat, ami teljességgel megegyezik a pedagógiai programban bemutatottakkal. A PP egységes szerkezetű, fejezetei formailag jól elkülönültek, tartalmilag koherensek. A három fejezet (nevelési program, helyi tanterv, szakmai program) egy dokumentumban szerepel. Speciális képzési formaként sajátos nevelési igényű tanulók reintegrációs képzését folytatják 2006 óta a közoktatási törvény 27.§(8) d pontja alapján.

A tanulók képzési típusra és szakmacsoportra jelentkeznek. Az iskola a munkapiaci és a tanulói (szülői) igények összehangolásával a Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottság (RFKB) és a Területi Integrációs Szakképzési központ (TISZK) ajánlásának fenntartói figyelembevételével iskoláz be egy (vendéglátás-idegenforgalom) szakmacsoportban. A menetközbeni átjárhatóság egyértelműen szabályozott (PP 3.2.7), előírt feltételekkel (célosztály létszámkeretei, megfelelő tanulmányi eredmény, különbözeti vizsga, szülői támogatás) lehetséges. A PP felülvizsgálata 2008. májusában történt az alaptevékenység a tanulólétszám bővülése, illetve a TEÁOR-számok változása kapcsán, majd az esélyegyenlőségi intézkedési tervvel való kiegészítése 2008. decemberében történt meg. Az Országos Képzési Jegyzék (OKJ) változása a helyi tantervben prejudikált átalakításokat. Az általános képzési szakaszokban a NAT 1996-os módosításával kiadott szakközépiszkolai kerettanterv (SZKINAT 1996 9-12), a szakiskolában pedig az 1/2006 (VI.29.) OKM rendelet 1.sz. mellékletében kiadott kerettanterv kellő mértékű adaptációja alapján végzik oktató—nevelő tevékenységüket.

A helyi szabályozás megvalósulása a gyakorlatban

Szakközépiszkolai képzésük 9-12. évfolyamon, szakiskolai képzésük 9-10. évfolyamon ill. a felzárkóztató oktatás 10 hónapos formájában egy szakmacsoportban folyik. Szakmai képzéseik érettségire vagy alapiskolai végzettségre épülők. A szakmára hangolás (pálya- és szakmai orientáció) a 9. évfolyamon kezdődik pálya- és szakmai orientációs tantárgyak tanításával. Évfolyamtól függően eltérő óraszámokban folyik az orientáció. Fontos megállapítani, hogy a pálya- és szakmai orientáció az ún. integrációs tananyagtartalmak bevezetésével áthatja az általános képzés egészét. Így nehéz pontosan megmondani, hogy hány órát szánnak ennek a feladatnak. Mivel alapfilozófiaként a problémaközpontú oktatásra voksoltak, így módszereikben minden területen ezt igyekeznek kiszolgálni. Ennek megvalósulását jelenti, hogy a szakiskola 9. évfolyamán pályaorientáció néven heti 6 órában, a közismereti tantárgyakba épített integrációs tananyagtartalmakkal együtt viszont évi 250 órában sajátíttatnak el projektmódszerrel kulcs- és alapvető szakmai kompetenciákat, melyek a széles alapú előkészítést jelentik a megalapozott pályaválasztásnak, a szakterület iránti elköteleződésnek, a tanulás megtanulásának, az élethosszig tartó tanulásra való felkészülésnek. Az egyes projektek/ modulok szorosan kapcsolódnak az iskola által preferált szakmacsoporthoz, de nem zárják ki az egyéb területeket sem konzorciumi együttműködésük

által. A 10. évfolyamon folytatódik a 9-en kialakított rendszer, azonban itt évi 216 órában szakmai alapozással egészül ki, melyből a fele gyakorlat.

A speciális tantervet követő felzárkóztató oktatás teljes mértékben modularizált. A tisztán közismereti tárgyként tanított ismeretanyagok 40%-ot tesznek ki számszerűen, azonban itt is megtalálható az integrációs tananyagtartalom alkalmazása, ami tovább csökkentheti a fentebbi számot. Minden tananyagtartalom (közismeret, pálya-, szakmai orientáció) általános (kulcskompetenciák) és speciális kompetenciák (bemeneti szakmai kompetenciák) kialakításáról, fejlesztéséről szól. Érdeklődés felkeltésként álljon itt néhány modulcím a fentebb említettek demonstrálására: Álomiskola, Életúttérkép, Illik—nem illik, Piac stb.

A szakközépiskola 9-10. évfolyamán Vendéglátó alapismeretek tantárgyban folyik pályaorientáció, ami itt is kiegészül a közismereti tantárgyakba épített projekt módszerrel kivitelezett integrációs tananyagtartalmakkal. Az éves óraszám ez utóbbi nélkül 144 óra. A 11-12. évfolyamokon a szakmacsoportos alapozás három elméleti és egy gyakorlati tantárgyban ölt testet. Sem a szakmai orientációban, sem a szakmacsoportos alapozásban nem alkalmaznak súlyozást az értékelésben. Az egyes tantárgyak azonos jelentőséggel bírnak. Az óraszámok nagysága és az integrációs tananyagtartalmak beépítése a szakmai képzés előkészítésének tulajdonított fontosságot tanúsítja. A közismereti és a szakmai alapozó tantárgyak aránya a szakközépiskolai képzésben a 9-10. évfolyamon 85-15%, 11-12. évfolyamon pedig 71-29%. Szakmacsoportos alapozó tantárgyakból nem ajánlja fel az iskola az emelt szintű érettségire való felkészítést, viszont a kötelező közismereti tantárgyak mindegyikéből illetve a választható tantárgyak sorában földrajzból. A szakközépiskolai képzés helyi tanterve a SZKINAT 96 9-12 kerettanterv értelemszerű adaptálásával született meg. Tantárgystruktúrájuk kerettanterv szerinti. Tartalmát tekintve valamennyi megfelel az érettségi követelményeknek. Specialitásnak tekinthető, hogy a 11-12. évfolyamon 2-2 órában hetente második idegen nyelvet is tanítanak az idegen nyelvi kommunikáció hatékonyabbá tétele érdekében. Művészeti ismeretek (rajzot, éneket nem) tárgyat az első két évfolyamon tanítanak heti 0,5-0,5 órában. A heti óraszámok 27-28,5 óra között mozognak: A szakközépiskolában minden évfolyamon egységesen 27,5 óra, a szakiskola 9. évfolyamán 27 óra, 10. évfolyamán pedig 28,5 óra. A tanított tantárgyak száma évfolyamonként változó: A szakiskolában 15-14, a szakközépiskolában 12-13-10-9.

A szakmára való beiskolázás előkészítése elsősorban a pálya-, szakmai orientáció valamint szakmacsoportos képzés keretében, illetve az integrált tananyagtartalmak beépítésével történik. Ezt a célt szolgálják továbbá a nemzetközi projektekből való részvétel, a szakmai tartalmú multimédiás tananyagok készítése és alkalmazása, a szakmai és

közismereti tanárok szoros együttműködése. A szakmai képzések indítása a munkaerő-piaci igény, a Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottság (RFKB), a TISZK ajánlásának fenntartói figyelembe vételével történik. A kötelezően előírt feltételek teljesítésével juthat be a tanuló. Túljelentkezés esetén előnyt élveznek a saját tanulók, de valamennyi képzés nyitott más iskolák diákjai számára is. Ezt jelentős marketing tevékenység is segíti. A szakképzési évfolyamokon közel 50%-ot tesznek ki a saját tanulók a szakiskolából, 30%-ot a szakközépiskolából, akiket pályaválasztási kiállítás megrendezésével, beiskolázási börsével, szervezett szakmai rendezvényekkel, nyílt nappal, a két szakmás képzés lehetőségének nyújtásával, a munkaadói körökkel való rendszeres kapcsolattartással, szervezett üzemlátogatásokkal támogatnak a szakma megalapozott kiválasztásában. **A képzési idő megrövidítését eredményező beszámításra nincs ajánlata az iskolának egyik szakmában sem, mivel a nyílt beiskolázás, a létszámok, de leginkább a követelmények összehangolatlansága (Szakmai Vizsgakövetelmények (SZVK) – érettségi vizsgakövetelmények,) ezt eddig nem vagy csak nagyon nehezen tette lehetővé. A szakközépiskolában van beszámítási lehetőség. Az átküldött PP-ben pontosan le vannak a feltételek szabályozva!**

Az intézmény eredményessége a vizsgált területeken

A pedagógiai folyamatok eredményességét nagyban segíti, ha a tantestület minden tagja rendelkezik a munkakörére előírt végzettséggel. Kivételt jelent a közismereti tantárgyak közül a fizika, informatika, és az idegen nyelv valamint a szakmacsoportos alapozó tárgyak illetve a pályaaorientáció.

A fizika esetében nyelvvizsga hiányában nem kapta meg a diplomáját a kolléga (államvizsga meg van!)

Informatika esetében főiskolai végzettség van, júniusban államvizsgázik és lesz meg az egyetemi végzettség. Az idegen nyelv tanárának is júniusban lesz az államvizsgája!

Az oktatás tárgyi feltételei kiválóan minősíthetők. Az iskolavezetés és a nevelőtestület innovativitásának köszönhetően rendszeresen kedvezményezettjei nemzetközi, országos, regionális pályázatoknak. Tanműhelyeik, laboratóriumaik, speciális szakmai kabineteik – bár nem egyenletesen – jó színvonalon felszereltek, eszközellátottságuk változó (szakközépiskolában kiváló, felzárkóztató képzésben elfogadható). Tanulási eredményeik csak részben tükrözik ezen feltételeket. A lemorzsolódási arány nem túl alacsony. Ha a 12. évfolyamot sikeresen befejezetteket vizsgáljuk, akkor 31% (F:25%, G:37%), ami magasnak

ítélhető. Ha a sikeres érettségi vizsgát tevők tekintetében is elemezzük ezen adatot, akkor azt látjuk, hogy a tanulók 21%-ának nem sikerült első alkalommal befejeznie az érettségi vizsgát (F: 19%, G: 24%). Történt ez annak ellenére, hogy az osztályismétlésre utalt tanulók száma aránylag csekély, maximum két tanuló osztályonként, a javítóvizsgára irányítottak száma pedig 1-5 között mozog. Más osztályba egyetlen tanuló távozott. A vizsgált két osztály (55 tanuló) négy év alatt 33 bukást produkált, tantárgyanként 1-2 fővel, ami alól csak a magyar nyelv és irodalom, történelem, idegen nyelv tantárgyak kivételek (G osztály 10., 12. évfolyam), ahol ennél nagyobb számú bukás fordult elő. A tantárgyi tanulmányi átlagok egyenletesnek mondhatók. Az évfolyam átlaga 2,5 körül mozog (F: 2,48, G: 2,68 a négy évfolyamot együttesen figyelembe véve). A legalacsonyabb tantárgyi átlagot a történelem tantárgy produkálta (F,G: B:tantárgy átlaga maradt 2,5 alatt. Mindkét osztályban a szakmacsoportos alapozó tárgyak érték el a legmagasabb átlagot (G: 3,9 12.évfolyam, F: 4,2 11., 12.évfolyam), ami a szakmai képzés előkészítésének eredményességét bizonyítja..

Érettségi eredmények!

A szakiskolai lemorzsolódási adatok összességében nem rosszabbak, mint a szakközépiskolaiak, kivéve a felzárkóztató képzést. Az érintett két osztály lemorzsolódási aránya 28% (A: 23%, B: 33%). A reintegrációs osztályok ezen adatai 2007-ben 82%, 2008-ban 65%. (Anélkül értelmezve az adatokat, hogy az adatgyűjtés kiterjedt volna arra, hogy azok a tanulók, akik nem fejezték be eredményesen a 9. évfolyamot, esetleg nem jelentek-e meg ismét ebben a képzésben a következő tanévben.) A bukási arányok nem támasztják alá a lemorzsolódás nagy mértékét, mivel a vizsgált osztályok 62 tanulója mindösszesen 4 bukás jut, ami 6%-os bukási arányt jelent a két év viszonylatában, s rendkívül dicséretes eredmény. Másutt kell tehát keresni a lemorzsolódás okát. A tantárgyi átlagokat illetően megállapítható, hogy 2,2 – 4 között mozognak. A legalacsonyabb átlag a **10.B** osztályban született matematikából és pályaorientációból. Ez utóbbi azért is érdekes, mert ugyanezen tantárgy a **10. A** osztályban épp a legmagasabb átlagot produkálta (4,00). Örvendetes, hogy mindkét osztályban magas átlagot ért el a szakmai alapozás (A: 3,5; B: 3,78) Az évfolyam egészének átlaga 3,1 (A: 3,32; B: 2,87).

Kompetenciamérési eredmények

Az iskola kiemelt feladatként kezeli a tehetséggondozást. Megfontoltan fedezik és készítik fel az arra alkalmas és vállalkozó diákokat a legkülönbözőbb versenyekre. A szakmacsoportos előkészítő érettségi tárgyak tanulmányi versenyén az utóbbi öt év mindegyikében részt vettek, a 2004-05-ös tanévben 8 fő mentesült az érettségi alól. Az SZKTV országos döntőjén egy tanulójuk 3. helyezést ért el a 2006-07. tanévben. Rendszeresen részt vesznek tanulóik

különböző szakmai jellegű egyéb versenyeken (UKBA, OSZKTV, Csabai Kolbászfesztivál, Alföldi Állattenyésztési Napok stb.) is, ahol rendre dobogós helyezéseket értek el. Ezen eredményeik nemcsak városi, hanem megyei, regionális elismertséget is hoztak számukra. Dicséretes már önmagában az is, hogy a tanulókat igen nagy létszámban képesek motiválni a versenyekre való felkészülésre. Az meg különösen elismerésre méltó, amilyen eredményességgel történik a felkészítés.

A szakképzés előkészítésének minősége

A szakmai alapozó tárgyat jelentős számban (53%) választották a tanulók érettségi tantárgyként (F: 71%, G: 29%), ami a tantárgy népszerűségét, az orientálás eredményességét, a szakmai előkészítés hatékonyságát bizonyítja. A felsőoktatásban továbbtanulók arányáról nincs adata az intézménynek. Az iskola által kínált szakmai képzésbe bekapcsolódók (az iskolában maradók) a szakközépiskolások 26%-a (F: 24%, G: 29%), a szakiskolásoknak pedig 54%-a. Ez utóbbi adat meglehetősen nagy szórást mutat: A felzárkóztató képzésben 14% illetve 35%, a normál tantervű osztályok egyikében 100% (B), másikában (A) 65%. A továbbtanulási kategóriák összesen 40%-ot tesznek ki. Az utánkövetési rendszer pontosításával javulhatnak ezek a számarányok.

Összefoglalás

Összességében megállapítható, hogy a vizsgált intézményben törvénytisztelő magatartás uralkodik minden területen. Dokumentumaik valóságosan jelentik az érdemi munka alapját. Adatgyűjtésük, -tárolásuk minden igényt kielégítő módon és minőségben történik. A tartalmi munkát határozott és egyértelmű célkitűzések jellemzik, ami céltudatos megvalósítással párosul. Különösen kiemelendő az a törekvésük, amellyel tanulóik szociális és egyéb hátrányait igyekeznek kompenzálni. Példás a tanulók nyelvi és szakmai kompetenciáinak fejlesztésére irányuló tevékenységük, mely -többek között- kiterjedt nemzetközi partnerkapcsolatok, bi-, tri- és multilaterális projektek lebonyolításában valósul meg. A tantestület és az iskolavezetés innovativitásának köszönhető a módszertani sokszínűségük és a dinamikus fejlődő objektív feltételrendszerük. Nem véletlenül választják őket egyre többen (18 év alatt megháromszorozták tanulólétszámukat).